

P Ö R D É R K E R I

- á - b é - c é - d é , r a j t a m k e z d é ... -

Kalendárium

- Szeptember - Széchenyi István

Ügyeskedj!

- Gondolkozz! Oldd meg!

Természetráajz

- Akác, fácán

Információk

- Mit? Hol? Mikor?

Mese

- Erdei mulatság

Lovagi torna

- Artúr vára

Szeptember - Őszelő, Szent Mihály hava

Őszelőn, a már fáradó nyárban érik az őszibarack, a szilva, a mogyoró és az alma. Megkezdődik a szelídgesztenye termésének szüretelése is.

A szeptember a gerinctelen állatokat még kint tartja (sáskák, szúnyogok, lepkek, tücskök), de a gyíkok, siklók már csak napsütötte időben jelennek meg.

Ebben a hónapban költöző madaraink is útra kelnek,

Az „indian nyár“ híres magyar szülöttjei Blaha Lujza (színésznő), Kossuth Lajos (forradalmár, politikus), Tamási Áron (író), Széchenyi István (a Magyar Tudományos Akadémia megalapítója) és Benedek Elek (író).

Most gróf Széchenyi Istvánról, a „legnagyobb magyarról“ (ahogy Kossuth nevezte) szeretnék írni nektek röviden. Széchenyi 1791. szeptember 21-én Bécsben született, nagybirtokos család tagjaként. Apja Széchenyi Ferenc gróf a Magyar Nemzeti Múzeum alapítója volt.

Gróf Széchenyi István katonai pályája során végigharcolta a francia háborút, majd otthagyva a sereget, idejét utazásokkal töltötte. Az útjai során látottak arra ösztönözték, hogy hazája elmaradottságán segítsen. Az 1825. évi országgyűlésen egyévi jövedelmének felajánlásával megvetette a Magyar Tudományos Akadémia alapjait.

Legismertebb műve, a Hitel az 1830-as évek reformmozgalmának programjává vált. Az ő nevéhez fűződik a Lánchíd, az Alagút és

az első vasútvonal megépítése.

Az ország jövőjébe vetett hite jutott kifejezésre híres mondatában: „Sokan azt gondolják, Magyarország volt, én azt szeretném hinni: lesz!“

Úgy vélem, Széchenyi István (aki egész életét hazájának felemelésére szentelte) méltán lehet példaképe mindannyiunknak,

Márti

Vallási ünnepek:

Szeptember 8.: Kisboldogasszony ünnepe

Szeptember 12.: Fájdalmas Anya ünnepe

Szeptember 15.: Szent Kereszt felmagasztalása

Szeptember 21.: Szent Máté apostol napja

Szeptember 24.: Szent Gellért püspök és vértanú napja

Szeptember 29.: Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok napja

Jeles napok:

Szeptember 1.: A II. Világháború kitörésének emléknapja

Szeptember 8.: Az írástudatlanság elleni küzdelem nemzetközi napja

Szeptember 18.: A rokkantak napja

Szeptember 21.: A magyar dráma napja (Madách Imre: Az ember tragédiája című drámájának ősbemutatója tiszteletére)

Szeptember 22.: Takarítási világnap

A hónap állata és növénye

Ebben a hónapban az **akáccal** és annak különböző fajtáival, valamint a **fácánnal** szeretnélek titeket közelebből megismertetni.

Utazhatunk keresztül-kasul az országban, végigkísérnek bennünket az **akácfák**. Pedig az akác igazi amerikai növény, s csak 1630 körül került Európába. *Nálunk az első fát 1710-ben ültették*, s gyors növekedése miatt nagy reményt fűztek hozzá. Valóban, néhány évtized múltán már nem kellett ültetni: terjedt magától is. Ekkor megkongatták a vészharangot fölötte: kiéli, lerontja a talajt. De a mérleg másik serpenyőjébe került a fa *gyors növekedése*, az, hogy *szívós szerszámfa*, nyersen is égő *jó tűzifa*, és hogy *kitűnő mézet ad*. 20-25 méter magasra is megnő. Virágzása májusra, júniusra tehető. Erdeink 16%-a akácos; ma már ritkábban ültetjük, attól azonban nem kell tartani, hogy eljön a nap, amikor a májusi szellő már nem hozza mézillatát.

Igen ismert növény a **lilaakác**. Áprilisban jelennek meg a falakra futtatva mesébe illő, halványkékes lila fürtjei. Rokonai Japánban és Amerikában élnek. Ma már csak ott hiányzik a kertekből, ahol a kemény telet nem viseli el. Tápdús, nedves talajba kell

ültetni, napos falakra, tornácra, lugasra futtatni. Bújtatással szaporítják a szép és bőven virágzó példányokról.

A másik, bár kevésbé ismert fajtája az akácnak a **rózsás akác**. Hazájában sziklás, napos lejtőkön, alacsony cserjésekben él. Magról nőtt bokraival mi nemigen találkozhatunk, mert Európa-szerte az akác törzsébeoltják, és fácskának nevelik. Napos, szélvédett helyen, tápdús talajon díszlik a legjobban.

Fácán: madárvilágunkban ez az egyedüli ember által telepített faj. Még az ókorban a *görögök és rómaiak közvetítésével terjedt el Európában*. A Kaukázustól Kínáig és Japánig terjedő hatalmas területen őshonos.

Eredetileg a ligetes bokorerdők madara. Hazánkban nagy számban él, főként az *Alföld és a Dunántúl erdőkkkel, fásorokkal, nádas mocsarakkal váltakozó mezőgazdasági területein*. Úgynevezett *poligám* madár, egy kakashoz 3-5 tyúk tartozik. A csibék vezetésében csak a tyúk vesz részt. A *fácán kakas tollazatára az élénk színek jellemzőek*, míg a tyúké ennek az ellenkezője. Vadászható faj.

Gizus

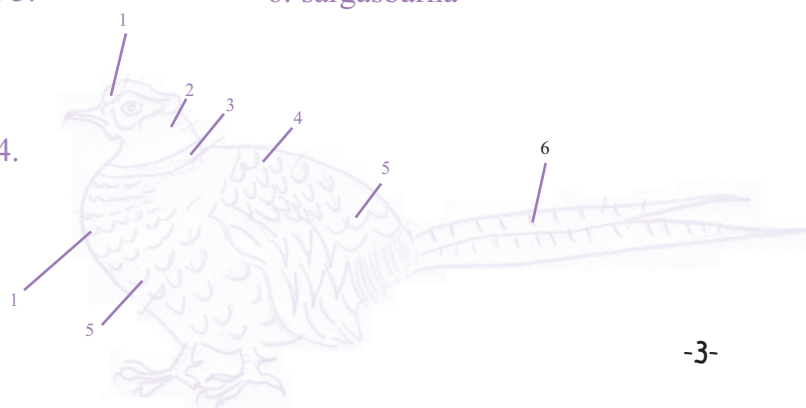
SZÍNEZD KI!

FÁCÁNKAKAS

FEHÉR AKÁC

levél: világoszöld 1.
virág: fehér 2.
csésze: világosbarna 3.
termése: barna 4.

1. piros
2. kék
3. fehér
4. világosbarna
5. sárga
6. sárgásbarna

Erdei mulatság

A medve nagyon unatkozott és elhatározta, hogy összehívja az állatokat egy kis mulatságra. A medvének az az ötlete támadt, hogy mindenki hozzon magával ennivalót. A farkassal együtt rögtön munkához láttak, megírták a meghívókat, és másnap reggel kiakasztották a fákra. Fél nap sem telt bele, olyan sürgés-forgás kerekedett az erdőben, amilyen még soha nem volt. Végre elérkezett az erdei mulatság napja. Elsőnek a farkas állított be a medve barlangjába:

- Szerencsés jó napot, sok-sok jó falatot! - mondta, és fél bárányt tett az asztalra. Nem késtek sokáig a többiek se. Jöttek egymás után: a róka, a borz, az oroszlán, a tigris... Még a nyúl is eljött. Félénken lépett medve barlangjába, de az oroszlán megnyugtatta:

*- Amíg tart ez az ünnepség
Szent lesz köztünk a békesség!*

Nem lehetett panaszkodni, volt ott ennivaló bőven. A medve így szólt a vendégeihez:

- Asztalhoz, barátaim!

De ebben a pillanatban egy kutya lépett a barlangba. Két nagy szelet rántott húst tartott a szájában, amit - mi tagadás - a gazdasszonya lakásából lopott el. Mindnyájan az asztalhoz ültek. A medve osztotta szét az ennivalókat úgy, hogy mindenki jusson mindenből. Mikor a rántott húsrá került sor, az oroszlán felkiáltott: - Ilyen finomat sem ettem még életemben! Sajnos, mindegyiküknek csak egy falat

jutott belőle. Faggatták is a kutyát, miféle hús ez a finom eledel.

- Nagy sora van annak - felelte a kutya. - Ez nem az állatok, hanem az emberek eledele; ők minden ételt megsütnek, megfőznek!

- Főzünk akkor mi is! - kiáltotta az oroszlán. A medve és a farkas szaladtak rözsét szedni. A nyúl kuktának öltözött, az oroszlán fehér kötényt kötött maga elé, a medve meg a

farkas már hozta is rözsét. A nyúl és az oroszlán fogta a fazekat, a medve dobálta bele a fazékba a főznivalókat.

- Egy őzcomb!

- Éljen! - kiáltotta az oroszlán meg a farkas.

- Egy édesgyökér!

- Azt nem! - kiabálta az oroszlán.

- Dehogynem! méltatlankodott a

medve és a nyuszi.

Támadt is akkora tülekedés, hogy majdnem felborították a fazekat, de a medvének mégis sikerült behajítani az édesgyökeret az őzcomb mellé. Egymás után dobálta azután a tyúkot, zebzacombot, káposztafejet, a többiek pedig egyre kiabáltak:

- Dobd ki az édesgyökeret!

- Ki a káposztával!

- Dehogy, dehogy! - kiáltotta a medve.

Volt ott verekedés, volt ott dulakodás. Felfordult a fazék, a sok drága ennivaló mind a tűzbe esett és oda is égett.

Így aztán nem tanult meg főzni az oroszlán, sem a medve, sem a farkas...

Werfl Fatime, 11 éves

Kedves Gyerekek, Szülők, Nagyszülők!

Megnyitottunk!

Új Máltai-típusú játszótér nyílt 2002. augusztus 2-án Óbudán a **Silvanus sétányon**. Játzóterünkön sok érdekes és izgalmas játék - és rossz idő esetén tágas játszóház - várja a gyerekeket és a felnőtteket egyaránt.

Ez a III. kerületben már a hatodik játszótér, mellyel büszkélkedhetünk.

Az új legénység 4 főből áll: Laura, Klári, Orsi és Szabolcs dolgozik felváltva a téren. Már a megnyitón előzőnlött minket a hatalmas gyerek- (és szülő-) sereg, a játszótér

nagy tetszést aratott. A teret Tarlós István polgármester és Kozma Imre atya adta át, a megnyitón beszédet mondott még Győri-Dani Lajos (a Bp.-i Központ vezetője) is. Reméljük, minél többen látogatjátok majd játszóterünket, hiszen mindenki előtt nyitva áll és minden kedves

érdeklődőt szívesen látunk.

Gyertek! Várunk Titeket!

Üdvözlettel: **Laura, Klári, Orsi, Szabolcs**

Hogyan telt az én nyaram

Gyugyi Rebeka vagyok, 9 éves. A Bárczi Géza Általános Iskolába járok, a 3.d osztályba, és szeretném elmesélni, hogyan telt az én nyaram. Igaz, hogy az időm legtöbb részét a Zemplén utcai játszótéren töltöttem, ahol szerintem nagyon jó, de azért még sok más helyen is voltam. Pl.: fürödtünk az Omszki-tónál, a Római strandon. Voltam Dusnokon, ahol régen laktam.

A Rómain nagyon sok csúszdát kipróbáltam. Nekem a piros csúszda tetszett, mert abban csillagokat láttam. A strandon nagyon tetszett nekünk a barlang. Ennek az érdekessége, hogy egy vízesésen kellett bemenni a barlangba. Az Omszki-tónál nem vigyáztunk eléggé és nagyon leégtünk a napon. Olyanok voltunk, mint a rákok.

A strandon sok gyerek volt, és jól éreztem magam, de valahol sajnáltam, hogy nem lehetek a játszótéren. Itt vannak a legjobb barátaim, szeretem az itt dolgozókat, és főleg azt, hogy sokat lehet játszani.

Remélem, hogy még sokat fogok ide járni.

piros csúszda

kék csúszda

Lajos u.:

Állatkerti séta: szept. 8-án (vasárnap)

Kézműves foglalkozás: péntekenként kicsiknek délelőtt, nagyoknak délután

Családi-hétféje szeptember 21-22-én

21-én (szombaton): Egész napos **kirándulás**

22-én (vasárnap): „**Lovagi torna**“ - a Huszti úttal közös rendezésben

Huszti út:

Egészségnap: szeptember 14-én (szombaton) 15.00-18.00-ig

Családi-hétféje: szeptember 21-22-én.

21-én (szombaton): Egész napos **kirándulás**

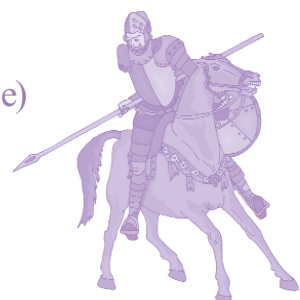
22-én (vasárnap): „**Lovagi torna**“ - újabb forduló

Activity vetélkedő, sorversenyek

Bolha piac: szeptember 19-én (csütörtökön) 17.00-18.00-ig (apró tárgyak csere-beréje)

Kézműves foglalkozás: szerdánként 16.00-tól

Mesedélután: péntekenként 16.00-tól (magyar népmesék)

Kerék u.:

Egészségnap: szeptember 13-án (pénteken) 15.00-18.00-ig

Családi-hétféje: szeptember 21-22-én.

21-én (szombaton): Egész napos **kirándulás**

22-én (vasárnap): „**Lovagi torna**“ - a Huszti úttal közös rendezésben

Kézműves foglalkozás: szerdánként 16.00-tól

Takarító napok: szept. 26-27. (csütörtök, péntek)

Ha tudsz, gyere te is!

Zemplén u.:

Kézműves foglalkozás: szerdán és szombaton 16.00-tól

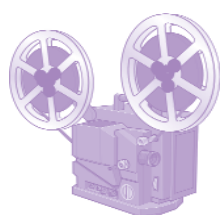
Filmklub: keddenként 16.15-től

Játékos csoportfoglalkozások: szept 13., 20., 27., 16.00-tól

Emberrablás vetélkedő: szept.12., 16.30-tól

5 fős csoportok jelentkezését várjuk

Zemplén születésnap: szept.21-én

Gyűrű u.:

Kézműves foglalkozás: kedden és szombaton 16.00-tól

Diavetítés: péntekenként 17.30-tól

Silvanus sétány: minden évszakban szeretettel várunk mindenkit!

A programváltoztatás jogát fenntartjuk !

Kiadja a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Budapesti Központja

Szerkesztő: Till Csaba ■ Lektorálta: Frankó András ■ A lapot írták: Gyugyi Rebeka, Juhász Zsófia, Král Zsuzsa, Leleszné Borsi Gizella, Mészáros Márta, ■ Tördelte: Farkas Péter ■

Felelős kiadó: Győri-Dani Lajos ■ A NYOMDAI MUNKÁKAT A FOLPRINT GYORSNYOMDA VÉGEZTE

Levél cím: 1033 Budapest III, Miklós u.32.

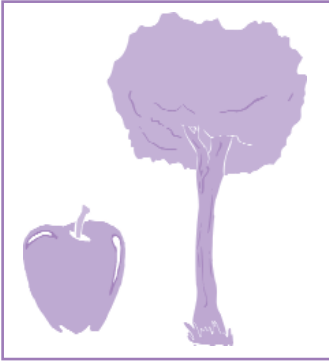
Telefon: 388 - 87 - 60, 388 - 89 - 20

Fax: 368 - 42 - 83

E - mail: tunderkert@mmszbp.hu

Website: www.kronos.hu/mmszbp

1. Képrejtvények - mi a megfejtés?

2. Totó - karikázd be a helyes választ!

Miért egészséges sok almát enni?

- 1. Mert Anyukánk kéri
- 2. Sok vitamin van benne
- x. Nem drága gyümölcs

Milyen almafajták vannak?

- 1. pöszméte, beléndek, hetényesi
- 2. szilveszter, bogyzsló, valentin
- x. jonatán, starking, idared

Hol terem az alma?

- 1. A kellemes éghajlatú területeken
- 2. Bárhol a Földön, még az Északi-sarkon is
- x. Csak Magyarországon

3. Számolós - melyik kosárban van több alma?

4. Igaz vagy hamis?! - Írd az állítások mellé!

Az Alma szó lehet keresztnév is.

Régen alma volt a cserepénz.

Aki sok almát eszik, szeplős lesz.

Ha nem tudunk fogat mosni, és megeszünk egy almát, az is tisztítja a fogunkat.

5. Húzd alá! - Mit készíthetnek almából?

kompót

befőtt

tészta

tea

fűszer

szörp

rétes

gyógyszer

LOVAGTORNÁ

Artúr vára

*Artúr vára előtt állsz, de csak akkor enged be az őr,
ha megfejted a találós kérdést.*

Első feladat: *Mi az?*

Veheted boltban, veheted az utcán,
veheted vásárban, veheted a pusztán,
veheted napközben és veheted este,
de nem fizetsz érte soha egy fillért se.

*A várba bejutva látod, hogy a vár népe éppen most tartja a
mesterségek ünnepét. Sok árus kínálja portékáját, de a cégtáblák
nagyon titokzatosak.*

Második feladat:

Fejtsd meg, milyen foglalkozást rejtenek!

1.

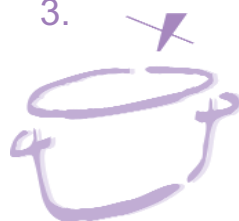
ó=é

2.

ó=z

3.

as

*Átvágysz a tömegen és utad egyenesen a királyi lakosztályhoz vezet. Artúr a trón-
teremben fogad, ahol már sok jeles lovag vár, hogy üdvözljön téged. Valami azt
súgja neked, nem mind őszinték. S valóban, páran az ellenség álruhás kémei.
Megtudod ki az, ha rájössz, ki nem tartozik a kerekasztal lovagjai közé!*

Harmadik feladat:

Ki nem tartozik a kerekasztal lovagjai közé?

Johan, Lancelot, Galahad, Perceval, Gareth, Gawain, Lamorack, Mordred

A következő Lovagi Tornán, szeptember 22-
én, meg kell küzdened az ellenfél lovag-
jaival, hogy te is a kerekasztal lovagja
lehess. Benevezésként 21-én déli 12 óráig
add le megfejtésedet a játszótér dolgozóinál

Összeállította: ZSÓFI